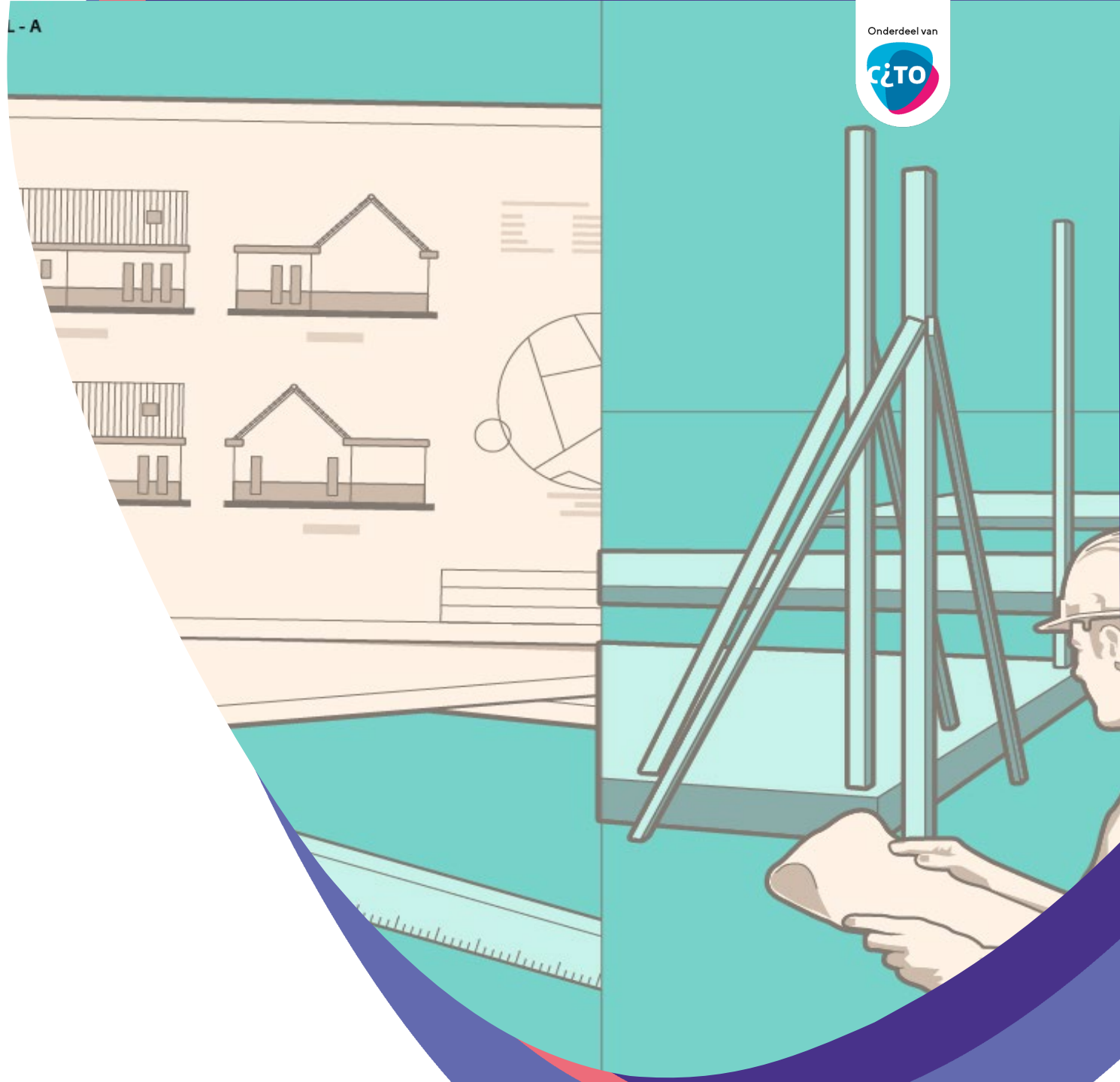

Informatie CSPE BWI

Rienke Voorburg

14 & 15 maart 2023

CITO_{CTE}

Overzicht voorlichtingen SPV

1. Facetvoorlichting 29 november (webinar)

[Voorlichting gebruik van Facet bij CSPE's](#)

[FAQ's](#)

2. Voorlichting CSPE's algemeen en PTA's 17 januari Bunnik

[Introductie cursus CSPE](#)

[Presentatie PTA](#)

3. Voorlichting CSPE's per profielvak 14 & 15 maart Bunnik

Inhoud

- Opzet cspe en verschillen
- Cspe's BWI 2023
- voorbereiding
- normering en herkansing
- vragen
- links en FAQ's

Opzet cspe en verschillen

Vragen gesteld aan de deelnemers

Hoe vaak heeft u een cspe BWI afgenomen?

Ca. 20% nog nooit, 30% alleen als schoolexamen, 50% minimaal 1 keer

Hoeveel leerlingen doen dit jaar op uw school mee aan een cspe BWI?

Ca. 15% 10 leerlingen of minder, 30% tussen de 10-20 leerlingen, 30% tussen de 20-30 leerlingen, 30% meer dan 30 leerlingen. Uitschieters: 2 scholen met 80 of meer leerlingen.

Stukje historie

- 2015 t/m 2017 BWI alleen voor pilot-scholen
- 2018 BWI voor alle scholen, facultatief
- **2019 voor het eerst voor alle profielvakken nieuwe structuur**
- 2020 geen centrale examens vo vanwege Corona
- 2021 geen afname cspe; alleen se's waarbij cspe's ingezet mochten worden
- 2022 geen afname cspe; alleen se's waarbij cspe's ingezet mochten worden
- 2023 weer regulier cspe

Wat is anders t.o.v. 2019 - algemeen

- afnameperiode iets langer (van 3 april tot en met 21 juli)
- naast minitoetsen ook aantal andere opdrachten in Facet
- per onderdeel instructie voor examinerator en correctievoorschrift
- digitaal correctievoorschrift (zonder macro's)
- woordenboek Nederlands toegestaan

Waaruit bestaat een cspe BWI 2023?

Voor leerling

- BB & KB: 4 onderdelen A, B, C, D
- GL: 3 onderdelen

Per onderdeel:

- Instructiefilmpje, vanaf 5 werkdagen voor start bekijken (ook als pdf)
- Opdrachtenboekje en bijlage(n)
- Opdrachten in Facet: opdracht en minitoetsvragen

Voor docent

Algemeen:

- Instructie examinerator voor alle vakken
- Correctievoorschrift voor alle vakken
- Septembermededeling en aanvullingen
- Brochure cspe's

Per onderdeel:

- Instructie examinerator
- Correctievoorschrift – papier en excel
- Vooraf: grijze vlekken

Instructie Examinator

Algemeen deel

www.examenblad.nl

twee versies

geheimhouding

voorbereiding

afname

herkansing

één document voor
alle beroepsgerichte examens

Specifiek deel

Zending A – vanaf 8 februari

overzicht opdrachten

ICT-gebruik

materialen en gereedschappen

aanwijzingen

per vak bij elke kleur,
elke leerweg en elk onderdeel

Correctievoorschrift

Algemeen deel

www.examenblad.nl

regels voor beoordeling

algemene regels

aanleveren scores in Wolf

berekenen cijfer

één document voor
alle beroepsgerichte examens

Specifiek deel

Zending C

beoordelingsmodel

aanwijzingen

(voorbeeld)uitwerkingen

per vak bij elke kleur,
elke leerweg en elk onderdeel

Digitaal correctievoorschrift

- voor alle leerwegen bij D&P, BWI, MVI en PIE
- inhoudelijk gelijk aan papieren versie
- geen 1.2 met voorbeelduitwerkingen
- is één bestand voor het hele cspe
- telt automatisch scores op
- berekent automatisch cijfer bij ingevulde N-term
- scores wel automatisch overnemen uit digitaal cv in Wolf
- handleiding beschikbaar (zending C)

Cspe's BWI 2023

Wat is anders t.o.v. 2019 – bij BWI

- Naast minitoetsen ook aantal andere opdrachten in Facet
- Minitoetsen onderdeel A en B gesplitst per module
- Alleen 3D-tekenen, aanpassing syllabus
- Isometrisch papier toegestaan bij schetsopdracht

Facet-opdrachten BWI 2023

- Bestaan uit een opdracht (bijv. werkvoorbereiding) en minitoetsvragen (theorie)
- Inplannen zoals minitoets door examensecretaris
- De meeste opdrachten nakijken met de Facet-corrector, zoals ook bij digitale algemene vakken

onderdeel A		richttijd: 150 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
AF	– tekeningleesvragen maken ** – minitoetsvragen maken	ICT-gebruik: Facet bijlage	
1	maten afschrijven op profielen	boekje praktijkopdracht	6-8

* akg = aantal kandidaten gelijktijdig. Toetstechnisch advies over het aantal kandidaten dat bij deze praktijkopdracht gelijktijdig beoordeeld kan worden.

** handmatig beoordelen in de Facet-corrector

Voorbeeld facetopdracht KB 2022 - A

Link: [VO-toetsen en -examens \(facet.onl\)](https://vo-toetsen-en-examens.facet.onl)

- Typ 'bwi'
- Kijk vooral bij toetsen 2022:
  - **'... onderdeel A' en '....onderdeel B': facetopdrachten (opdracht en minitoets)**
  - **'...opdracht B03', '....opdracht C03': alleen een minitoets**
- Op oefenen.facet.onl: één versie voor online oefenen
- Andere versie beschikbaar als inplanbare oefentoets (via examensecretaris)

Facet-opdracht in correctievoorschrift

- Vul de totaalscore in bij #F dus geen aparte score voor de minitoetsvragen maar het totaal van minitoetsvragen en andere opdrachten in Facet:

	onderdeel A	
AF	vragen en opdrachten in Facet (zie 1.2)	14
	<i>opmerking de totaalscore overnemen uit de Facet-corrector</i>	
	profielen afschrijven	
A1a	beoordeling meterpeil en lagenlat (zie 1.2)	

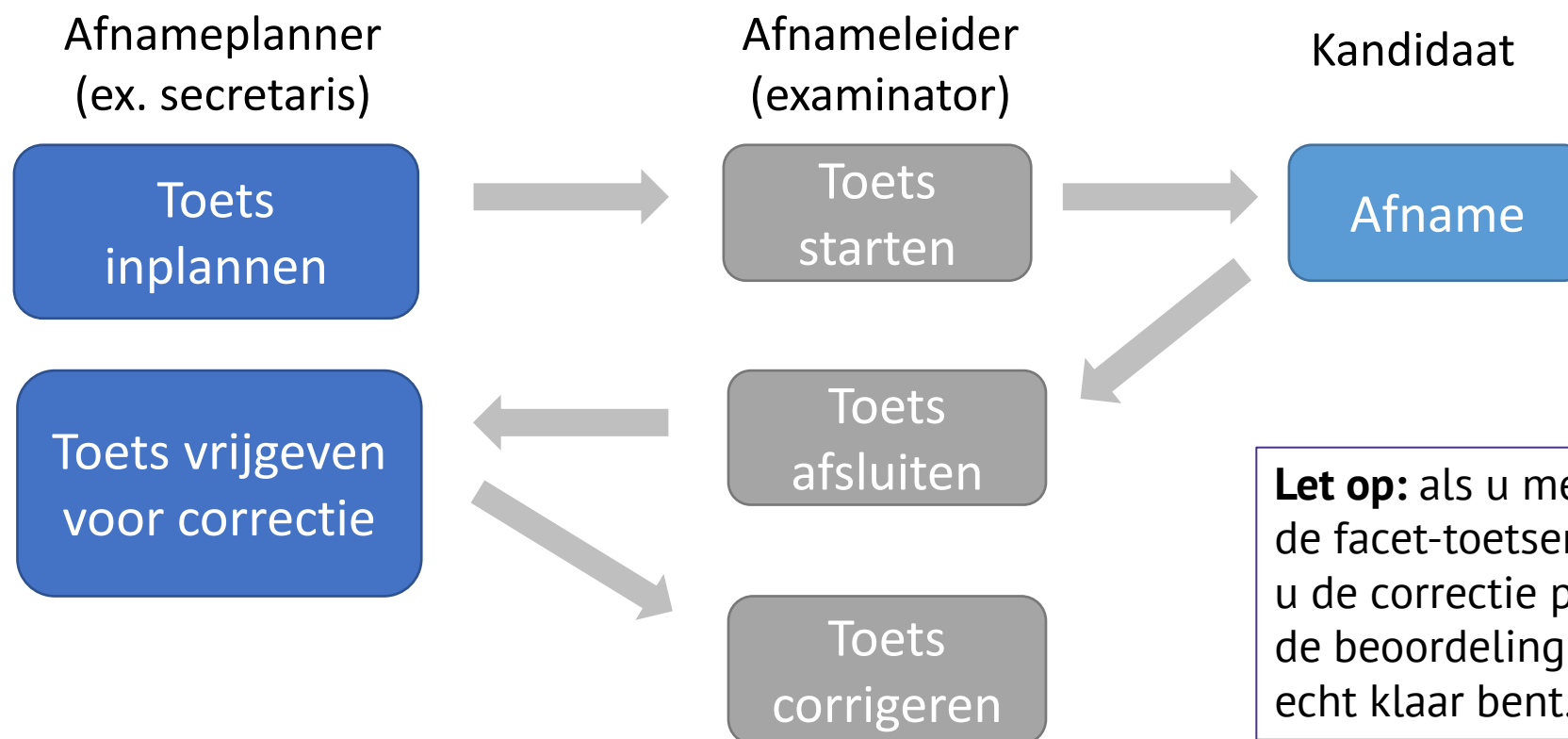
Voorbeeld uit BB:

Totaal score voor:

- Tekeninglezen (8 pt)
- Minitoetsvragen (6 pt)

Facet: proces inplannen tot correctie

Let op: als u met twee examinatoren de facet-toetsen nakijkt, zorg dan dat u de correctie pas afsluit als u allebei de beoordeling hebt uitgevoerd en echt klaar bent.

BWI 2023: wat zit er in?

Examen VMBO-BB
2023

versie rood, onderdeel **A**

profielvak-cspe BWI – BB
praktijkopdracht

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Examen VMBO-BB
2023

versie blauw, onderdeel **D**

profielvak-cspe BWI – BB
opdrachten

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Onderdeel A – module 1

BB	onderdeel A		richttijd: 150 minuten	
	opdracht	omschrijving	nodig	akg*
	AF	– tekeningleesvragen maken(**) – minitoetsvragen maken	ICT-gebruik: Facet bijlage	
1	Praktijkopdracht module 1	boekje praktijkopdracht	4	

(**) bij BB-rood is de facet-corrector nodig, bij BB-blauw niet.

KB	onderdeel A		richttijd: 170 minuten	
	opdracht	omschrijving	nodig	akg*
	AF	– tekeningleesvragen maken** – bouwvoorbereidingsvragen / calculatie maken** – minitoetsvragen maken	ICT-gebruik: Facet bijlage	
1	Praktijkopdracht module 1	boekje praktijkopdracht	4	

** hier is de facet-corrector nodig

GL	onderdeel A		richttijd: 190 minuten	
	opdracht	omschrijving	nodig	akg*
	AF	– tekeningleesvragen maken** – bouwvoorbereidingsvragen / calculatie maken** – minitoetsvragen maken	ICT-gebruik: Facet bijlage	
1	Praktijkopdracht module 1	boekje praktijkopdracht	4	

** hier is de facet-corrector nodig

Onderdeel B – module 2

BB	onderdeel B		richttijd: 200 minuten	
	opdracht	omschrijving	nodig	akg*
	BF	– werkvoorbereidingsopdracht uitvoeren(**) – minitoetsvragen maken	ICT-gebruik: Facet	
1	metselopdracht	boekje praktijkopdracht Bijlage	4	

(**) bij BB-rood is de facet-corrector nodig, bij BB-blauw niet.

KB	onderdeel B		richttijd: 170 minuten	
	opdracht	omschrijving	nodig	akg*
	BF	– werkvoorbereidingsopdracht uitvoeren** – minitoetsvragen maken	ICT-gebruik: Facet	
1	Stelwerk controleren en uitvoeren	boekje praktijkopdracht	4	

** hier is de facet-corrector nodig

Onderdeel C, GL onderdeel B

BB	onderdeel C			richttijd: 160 minuten
	opdracht	omschrijving	nodig	akg*
	CF	– Vragen bij filmpjes maken** – minitoetsvragen maken (module 3 & 4)	ICT-gebruik: Facet	
	1	3D-tekening maken van deel van het werkstuk	ICT-gebruik: 3D-tekenprogramma bijlage	
	2	Schets maken van onderdeel van het werkstuk	bijlage	

KB	onderdeel C			richttijd: 200 minuten
	opdracht	omschrijving	nodig	akg*
	CF	– Vragen bij filmpjes maken** – minitoetsvragen maken (module 3 & 4)	ICT-gebruik: Facet	
	1	Schetsontwerp maken, gesprek		1***
	2	3D-tekening van het ontwerp maken	ICT-gebruik: 3D-tekenprogramma	

GL	onderdeel B			richttijd: 200 minuten
	opdracht	omschrijving	nodig	akg*
	1	Schetsontwerp maken, gesprek		
	2	3D-tekening van het ontwerp maken	ICT-gebruik: 3D-tekenprogramma	1***

** hier is de facet-corrector nodig

Onderdeel D , GL onderdeel C

BB	onderdeel D		richttijd: 380 minuten	
	opdracht	omschrijving	nodig	akg*
	1	Kruk / stoel maken	bijlage	6
2	terugkijken	bijlage		

KB	onderdeel D		richttijd: 350 minuten	
	opdracht	omschrijving	nodig	akg*
	1	Kruk / stoel maken	bijlage	6
2	terugkijken	bijlage		

GL	onderdeel C		richttijd: 160 minuten	
	opdracht	omschrijving	nodig	akg*
	CF	– Vragen bij filmpjes maken** – minitoetsvragen maken (module 3 & 4)	ICT-gebruik: Facet	
1	Signontwerp maken	ICT-gebruik: ontwerpprogramma met bestanden		
2	Signontwerp uitvoeren	ICT-gebruik: ontwerpprogramma met bestanden		
3	terugkijken			

Aandachtspunten bij praktijkopdrachten (1/2)

algemeen

- Volg altijd goed de aanwijzingen in de instructie-examinator
- Bij sommige opdrachten moet u tussentijds het werk beoordelen, om te voorkomen dat leerlingen verder werken met een fout

ontwerp-opdracht KB onderdeel C en GL onderdeel B

- In de bijlage bij de instructie examinator staat een correcte schets
- U mag deze schets (of een eigen schets) aan leerlingen geven voor de vervolgoopdracht
- In de instructie examinator staan aanwijzingen voor het gesprek met de kandidaat, lees deze goed door

Aandachtspunten bij praktijkopdrachten (2/2)

werkstukken in onderdeel D

- Let goed op de verschillen tussen BB en KB

sign-opdrachten GL

- In de instructie examiner staat waar u leerlingen mee mag helpen in het sign-programma
- Test vooraf de bestanden goed
- Test vooraf ook of de afbeeldingen goed geplot worden, let op de dikte van de folie en de instelling van de mesjes en check of deze volledig door de folie heen snijden
- Versie rood: test vooraf welke verf in 1x goed dekt op de ondergrond

richttijden per onderdeel

leerweg	onderdeel A	onderdeel B	onderdeel C	onderdeel D	totaal
BB	150 min.	200 min.	160 min.	380 min.	890
KB	170 min.	170 min.	200 min.	350 min.	890
GL	190 min.	90 min.	160 min.		440

Vorbereiding

Instructies voor de examinator 2023

Alle informatie over de twee versies (rood en blauw), geheimhouding, voorbereiding, afname, herkansing en ICT-gebruik en meegeleverde bestanden vind je in [deze instructie](#).

In de [brochure cspe's beroepsgerichte profielvakken 2023](#) van het College voor Toetsen en Examens vind je aanvullende informatie.

[Nieuw op](#)
[cito.nl](#)

Oefenen met oude examens

Je kunt met je klas aan de slag met de examens 2019, 2021 en 2022. Ga daarvoor naar de webpagina [Examenvoorbereiding](#).

Oefenen met minitoetsen en Facet-opdrachten

Voor het oefenen met de digitale minitoetsen ga je naar de [Oefensite van Facet](#).

Leerlingen voorbereiden

- bekijken van [algemene instructiefilm over cspe's](#)
- oefenen met cspe's uit eerdere jaren:
  - [cito.nl](#): opdrachten, bijlagen, applicaties, instructie voor de examinerator en correctievoorschrift
  - [oefenen.facet.onl](#): minitoetsen en Facet-opdrachten
- inplanbare oefentoets die ook nagekeken kan worden: examensecretaris
- Instructie voor de kandidaat (film en pdf): 5 werkdagen voorafgaand aan afname – zit bij ICT-bestanden

Vorbereiding nieuwe examinatoren

- bekijken [instructiefilm](#) voor examinatoren
- doornemen [algemene instructie voor examiner](#) en [algemeen correctievoorschrift](#) (voor elk profielvak gelijk)
- bekijken van informatie van eerdere voorlichtingen (o.a. [introductiecursus](#)) en [brochure cspe's](#)
- oud cspe maken tijdens de lessen → beeld voorbereiding en organisatie

Vorbereiding examinatoren

- specifieke instructie examinator doornemen (zending A)
- afnameplanning maken en overleggen met collega's wie wat doet
- werkstuk zelf maken (zending A)
- inventaris controleren en materialen inkopen (zie instructie examinator)
- Facet doorlopen (via examensecretaris in te plannen)
- alle opdrachten (ook Facet) zelf maken en controleren van ICT-bestanden (vanaf 10 werkdagen voor afname)
- met collega's afspraken maken

Tips & adviezen van collega-docenten

voorbereiding	organisatie	ICT
<ul style="list-style-type: none"> • Bekijk z.s.m. de september-mededelingen & het overzicht opdrachten en ICT en informeer de ICT-afdeling. Je vindt deze op examenblad.nl. • Maak vroegtijdig een rooster, claim lokalen. • Maak het examen van vorige jaren met je leerlingen in de lessen. Dit geeft jou inzicht in wat de beste 'routing' is voor het cspe. • Bekijk de instructiefilmpjes samen met je leerlingen. • Maak zelf de praktijkopdrachten / werkstukken. • Rollenspellen/gesprekken: oefen deze vooraf met je collega-docenten, zodat iedereen op dezelfde manier hun rol speelt. • Bestel de benodigde materialen ruim op tijd. Deze vind je in de instructie examinerator. Bij sommige vakken geven de september-mededelingen nog specifieke aanvullingen hier op. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bedenk vooraf goed op hoe je het wilt organiseren. • Creëer rust voor je leerlingen én jezelf: plan niet teveel op één dag, zorg voor een goede en rustige ontvangst van leerlingen. • Maak goede afspraken met je collega's over jullie taakverdeling. • Rond een onderdeel af voordat je start met het volgende onderdeel. • Afname in klas 4: Stuur 3e klas-leerlingen op stage tijdens de afname in klas 4. • Afname in klas 4: Plan de cspe's in voor de meivakantie en richt je vervolgens op de examentraining voor de avo-vakken. • Let goed op de toegewezen kleur, ook bij Facetopdrachten moet je deze kleur gebruiken. • Maak checklists / lijst met alle opdrachten om per leerling na te gaan: is alles gemaakt en ingeleverd. • Verzamel alles wat een leerling nodig heeft in een mapje met de naam & nummer er op. • Houd het nummer van het examenloket & helpdesk bij de hand. 	<ul style="list-style-type: none"> • Verschillende vestigingen kunnen een andere kleur toegewezen krijgen, let op dat ICT dit weet. • Zorg dat er een ICT'er beschikbaar is op je locatie. • Controleer alle hardware: koptelefoons, muizen, voldoende reserve laptops / computers etc. • Controleer of alle benodigde software beschikbaar is en werkt. Let bijvoorbeeld op verplichte updates. • Kijk met de examensecretaris goed naar de 'routing' van al het digitale in een examen. Wat moet waar klaargezet worden, is er een printer nodig, moeten opdrachten digitaal ingeleverd worden, is internet afgeschermd als dat nodig is? • Controleer of alle digitale bestanden per leerling goed staan.

Normering & herkansing

Normering cspe's 2023

- N-term per versie → **N-term rood** en **N-term blauw**
- Herkansingen → Als niet volledig rood of volledig blauw dan N-term en maximale score bepalen via N-L-tool
- Verzamelen scores via Wolf → alleen eerste kans insturen
- Deadline inzenden voor meenemen in de normering → 17 mei
- Bekendmaking N-term → 7 juni

Normering cspe's 2023 - NIEUW!

- Extra in 2023: Docentvraag (docentenoordeel) -> **voor 17 mei**

Bij welke totaalscore op dit onderdeel past volgens u het cijfer 5,5?

	onderdeel A	onderdeel B	onderdeel C	onderdeel D
Maximale score	25	21	15	27
Score passend bij 5,5	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Normering cspe's 2023

- Input van docentvraag wordt meegenomen in de normering (net als bij de avo-vakken)

Andere bronnen van input voor de normering zijn bijvoorbeeld

- Afnamegegevens via Wolf en Facet
- Reacties bij de Examenlijn / LAKS
- SPV-enquête

Herkansing

- Herkansing: één of meer onderdelen van andere versie
- Alle herkanste onderdelen meerekenen (of kiezen voor eerste afname)
- Link voor meer informatie (en oefenen met NL-tool) staat in algemene instructie examinerator op Examenblad.

Tot slot

- Graag na afname de SPV-enquête invullen met hierbij een verwijzing naar kleur, leerweg, onderdeel en opdracht.

Vragen?

FAQ

FAQ's vakoverstijgend

Hoe lang moet je het cspe examenwerk van de kandidaten bewaren?

CvTE: Schriftelijk en digitaal deel van het werk van de cspe's + foto's van gemaakte producten:
Bewaar dit tot minimaal zes maanden na de uitslag.

Een aanvulling: als het om 3e-jaars kandidaten gaat, moet het werk bewaard worden tot 6 maanden na afloop van het eerste tijdvak (dat zal in het vierde leerjaar zijn); het gaat dan niet om het fysieke product (recept, werkstuk) maar om de bijbehorende documenten.

Waar staat AKG voor en ben je verplicht dit aan te houden?

AKG staat voor aantal kandidaten gelijktijdig. Het is een toetstechnisch advies over het aantal kandidaten dat bij deze praktijkopdracht gelijktijdig beoordeeld kan worden. Dit is een advies en staat niet verplicht omdat de situatie per school verschilt.

Mag je een onderdeel verspreid over twee dagen afnemen?

Dat mag als de afname van een onderdeel niet onderbroken wordt door de afname van opdrachten uit andere onderdelen. Het is niet toegestaan om bijvoorbeeld ICT-opdrachten uit meerdere onderdelen samen te voegen en af te nemen op één moment.

FAQ's vakoverstijgend

Kan bij leerlingen, die de examenopgaven horende bij een onderdeel van het examen op verschillende plaatsen binnen de stad of schoolgebouw maken, de tijd stopgezet worden en vervolgens weer laten lopen er als de leerlingen op de plaats van bestemming voor de volgende opgave is aangekomen?

Ja, dat kan. De richttijd per onderdeel is gebaseerd op de netto examentijd, die een kandidaat mag gebruiken voor het maken van de opdrachten van het onderdeel. Verplaatsingstijden verdergaand dan logisch vanuit de aard van de opdracht vallen hier niet onder. Daarom is de looptijd nodig voor verplaatsing van het ene gebouw naar het andere geen examentijd.

Is het mogelijk om meer vrijheid te hebben om de volgorde binnen de onderdelen los te laten zodat leerlingen kunnen kiezen met welke opdracht zij willen beginnen?

De school bepaalt zelf de volgorde waarin de onderdelen van een profielvak-cspe worden aangeboden. Binnen een onderdeel mag ook de volgorde van de opdrachten zelf worden bepaald, mits hierover niets staat in de instructie van examinator en dit organisatorisch mogelijk is en niet nadelig is voor de leerling.

FAQ's vakoverstijgend

Krijgt de kandidaat de score van de minitoets te zien?

Nee, dit scherm wordt niet meer getoond. Alleen de afnameplanner kan zien hoeveel scorepunten de kandidaat heeft behaald. De scores van de kandidaat moeten nog wel worden overgenomen in het scoreoverzicht. De afnameplanner kan het overzicht van de scores via Facet inzien of downloaden.

Wat zijn de voorwaarden voor het gebruik van online-applicaties?

Vanaf het examenjaar 2020 is het onder voorwaarden toegestaan om online-applicaties bij de afname van de cspe's te gebruiken, zie het document '[Digitaal toetsen en examineren: Facet en cspe-applicaties 2023](#)' en '[Voorwaarden gebruik online applicaties bij cspe's](#)'.

Mag je voor de bekendmaking van de officiële n-term herkansen?

Ja dat mag, mits het hele cspe is afgenomen.

FAQ's vakoverstijgend

Welke hulpmiddelen zijn toegestaan bij de cspe's?

Voor de cspe's zijn de toegestane hulpmiddelen te vinden in bijlage 1A van de regeling: [Regeling toegestane hulpmiddelen](#). Voor alle centrale examens VMBO 2023 geldt dat een eendelig verklarend papieren woordenboek Nederlands of Woordenboek Nederlands-thuistaal en/of thuistaal-Nederlands toegestaan is.

Hoe ga ik om met het begrip richttijd?

De aangegeven richttijd van een onderdeel van het cspe is de netto-examentijd die een kandidaat ter beschikking heeft voor het maken van de opdrachten in dat onderdeel. Uitgangspunt hierbij is telkens een doorsnee-situatie van de inrichting, outillage en gereedschap...

<https://www.examenblad.nl/veel-gevraagd/hoe-ga-ik-om-met-het-begrip-richttijd>

Mag tijd die over is van het ene onderdeel ingezet worden bij het andere onderdeel?

De richttijden gelden per onderdeel van het profielvak-cspe. Daarom is het niet toegestaan dat als een kandidaat bij een onderdeel (bijvoorbeeld onderdeel A), tijd overhoudt, hij deze tijd alsnog benut bij het maken van een ander onderdeel (bijvoorbeeld onderdeel C).

FAQ's vakoverstijgend

Hoeveel tijdverlenging is er mogelijk voor een dyslectische kandidaat bij het cspe?

Bij het cspe mag een kandidaat met dyslexie gebruikmaken van een maximale tijdverlenging van 15 minuten per onderdeel. <https://www.examenblad.nl/veel-gevraagd/dyslectische-kandidaten>

In hoeverre is voorlezen toegestaan tijdens de afname van de cspe's?

De teksten in het cspe mogen worden voorgelezen, mits dat op neutrale toon gebeurt.

Om alle leerlingen in dezelfde uitgangshouding te plaatsen mag de examinator niet afwijken van de informatie uit de examendocumenten. Het taalgebruik daarin is afgestemd op de vakinhoud van de profielvakken en op de taalvaardigheid die van de leerlingen verwacht mag worden. Leerlingen mogen niet meer, maar ook niet minder informatie krijgen, dan de informatie uit de examendocumenten (inclusief filmfragmenten en vragen/opdrachten in Facet). Om dezelfde reden moet het voorlezen op neutrale toon gebeuren.

FAQ's vakoverstijgend

Is voorleessoftware tijdens het cspe toegestaan voor dyslecten?

In de maartaanvulling op Examenblad.nl is aangegeven dat voorlezen mag, mits op neutrale toon en niet wordt afgeweken van de tekst. Als voorleessoftware wordt gebruikt, dan geldt ook hier dat op neutrale toon moet worden voorgelezen en dat de school de borging van de geheimhouding dient te bewaken.

Hoe gaat het CvTE om met extra ondersteuningsbehoeften VSO-leerlingen die hun cspe doen op een reguliere school i.v.m. symbiose?

Kandidaten afkomstig van een vso school, die in het kader van symbiose onderwijs volgen en aansluitend ook een cspe maken in een profielvak vallen voor dit vak onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag van de school, die over de licentie beschikt en die derhalve het onderwijs aanbiedt en dus ook de afname van het cspe verzorgt. Onder verantwoordelijkheid van deze school worden examens besteld en uitgevoerd. Als de inschatting is dat een 'kandidaat' uit een symbiosesituatie recht heeft op extra faciliteiten op grond van een beperking dan kan door deze school via 'Beperking' per kandidaat een aanvraag ingediend worden voor een aangepaste afname.

In de brochure [Kandidaten met een ondersteuningsbehoefte](#) is een uitvoerige beschrijving gegeven van de kaders waarbinnen de school mag handelen. In paragraaf 6 hiervan is meer specifiek beschreven hoe te handelen bij een (fysieke) beperking bij een kandidaat die gaat voor het maken van een profielvak-cspe. Mocht de kandidaat aanpassingen nodig hebben die buiten de standaard vallen, neemt de school [contact op met het CvTE](#).

**Bedankt voor uw
aandacht & succes
met de afname!**

**THANK
YOU**